

Metode tradiționale și alternative de evaluare

prof. dr. NEGOIȚĂ Iolanda – Magdalena

Conceptul de metodă provine din limba greacă (“methodos”) și semnifică “drumul spre” sau “calea de urmat”. Metodele de evaluare indică calea prin care profesorul evaluează performanțele elevilor, identifică punctele tari și slabe ale procesului didactic.

Din punct de vedere istoric, metodele pot fi clasificate în metode tradiționale și metode moderne sau alternative. Sunt numite metode tradiționale deoarece au fost consacrate în timp și sunt utilizate cel mai frecvent deoarece acestea asigură cadrului didactic un control mare asupra nivelului de pregătire a clasei, o apreciere amănunțită, o ierarhizare, dar și o sancționare.

Metodele de evaluare alternative sau moderne indică faptul ca acestea s-au impus în practica școlară în ultimii ani și că se utilizează ori în locul, fie simultan ori în completarea celor tradiționale.

Metodele de evaluare tradiționale sunt următoarele:

Evaluarea orală este cea mai veche și frecventă metodă de evaluare utilizată în activitatea instructiv-educativă. Aceasta constă într-un dialog purtat între profesor și elev, prin care primul urmărește să obțină informații cu privire la cantitatea și calitatea cunoștințelor pe care le posedă elevul precum și capacitatea acestuia de a opera cu ele.. În timpul evaluării orale, profesorul îi poate cere elevului să argumenteze răspunsul la o anumită întrebare și îl poate ajuta cu întrebări suplimentare.

Printre avantajele evaluării orale se numără: oferirea unui feed-back rapid, dezvoltarea capacității de comunicare a elevului, intensificarea interacțiunii dintre profesor și elev ș.a.

Metoda necesită mult timp pentru evaluarea întregului colectiv de elevi, are un grad scăzut de obiectivitate putând fi influențată de starea examinatorului, de gradul diferit de dificultate ale întrebărilor de la un elev la altul.

Evaluarea scrisă este o metodă de evaluare ce le oferă posibilitatea elevilor de a se exprima în scris, fără intervenția profesorului, cunoștințele dobândite. Această metodă permite evaluarea unui număr mare de elevi într-un timp relativ mic, iar comparativ cu evaluarea orală prezintă un grad mai mare de obiectivitate, deoarece rezultatele sunt raportate la criterii unice de evaluare. Prin această metodă se asigură uniformitatea evaluării. În cazul unor răspunsuri formulate ambiguu, profesorul nu poate cere lămuriri suplimentare elevului, pentru a aprecia corect răspunsul.

Evaluarea prin probe practice vizează să identifice capacitatea elevului de a aplica practic cunoștințele teoretice dobândite. Această metodă se aplică atunci când se evaluează conținutul practic și experimental al instruirii, oferind informații de asemenea cu privire la însușirea conținutului conceptual. Evaluarea prin intermediul probelor practice oferă un grad ridicat de obiectivitate deoarece produsele realizate pot fi analizate obiectiv.

Metodele alternative de evaluare cel mai frecvent folosite la ora actual în învățământul românesc sunt: observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor în timpul activităților didactice, referatul, portofoliul, proiectul, autoevaluarea ș.a.

Observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor în timpul activităților didactice furnizează o serie de informații utile, greu de obținut pe alte căi constând în consemnarea diferitelor manifestări de comportament individual așa cum se prezintă ele în fluxul lor natural de manifestare și are la bază motivația de a cunoaște personalitatea elevului, a intereselor și preocupărilor lui față de activitatea școlară, atitudinile sociale etc. Este o metodă subiectivă, care cere mult timp și necesită folosirea și a altor metode de evaluare.

Referatul reprezintă o modalitate de evaluare a gradului în care elevii și-au însușit un anumit segment al programei, cum ar fi o temă sau o problemă mai complexă dintr-o temă. Acesta permite realizarea unor conexiuni intercurriculare și transcurriculare, având un caracter integrator. El este întocmit fie pe baza unei bibliografii minimale, recomandate de profesor. Referatul trebuie să cuprindă atât opiniile autorilor studiați cât și opinia elevului cu privire la problema analizată.

Portofoliul este metoda de evaluare ce urmărește progresiv, pe durate mari de timp, nivelul performanțelor școlare ale elevilor obținute în urma unor activități la care se folosesc metodele și tehnicile uzuale de evaluare: probele scrise, observația sistematică, proiectul, autoevaluarea etc. Aceasta este o modalitate eficientă de comunicare a rezultatelor școlare și a progreselor înregistrate de elev, ușurând astfel urmărirea evoluției elevului de la un semestru la altu, de la un an la altu sau chiar de la un ciclu de învățământ la altu.

Proiectul reprezintă o metodă complexă de evaluare, deoarece implică abordarea completă a unei teme și cuprinde de obicei și o parte practică experimentală. Proiectul poate fi realizat atât individual cât și în grup și necesită o perioadă mare de timp pentru realizare.

Proiectul permite astfel evaluarea unor capacități superioare ale elevilor, atitudini, aptitudini, deprinderi. Printre avantajele utilizării proiectului ca modalitate de evaluare se numără faptul că stimulează creativitatea, crește încrederea elevului în forțele proprii, dezvoltă abilități de gestionare a timpului, a emoțiilor (prin suținerea repetă a proiectelor în fața clasei), dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă. Faptul că necesită mult timp pentru organizare, desfășurare și evaluare, existând astfel riscul ca interesul elevului față de proiect să scadă, reprezintă cel mai mare dezavantaj al acestei metode.

Autoevaluarea reareprezintă o metodă de evaluare cu un grad formativ ridicat, prin implicarea elevilor în aprecierea propriilor rezultate, pe baza unor criterii de evaluare stabilite și comunicate anterior de către profesor în colaborare sau nu cu ei. Această metodă îi responsabilizează pe elevii față de activitatea școlară și le dezvoltă capacitatea de autocunoaștere.